

פסח שני

לימודים נאים והתחזקות
שאנו יכולים ללמוד מ'פסח שני'

הפסידו את שנות הנעורים

שְׁהִיָּה, חושבים שְׁזָה חסרון, אֲבָל לְהִפָּךְ, זו רק מעלה, כי אם לא היָה שְׂכָחָה לא היו יכולים לְעִבּוֹד אֶת הַשֵּׁם, לא היו מפסיקים לְחַשֵּׁב על הַעֲבָרָה, על כֹּל הַמְּכַשׁוֹלוֹת וְכֹל הַבְּעִיּוֹת שֶׁעָבְרוּ, זֶה הָיָה גֹרֵם שֶׁהָאָדָם לא יִרְצֶה לְנַסּוֹת עוֹד פַּעַם לִהְיוֹת יְהוּדִי כְּשֶׁר, אֲבָל עֲכָשׁוּ כְּשִׁישׁ שְׂכָחָה, אֲפָשָׁר לְהִתְחַדֵּשׁ וּלְהִתְחִיל מִחֵדָשׁ.

תציעו: "למה נגרע?"

כְּשֶׁמִּתְבַּוְּנִים בַּפְּרָשָׁה שֶׁל 'פסח שני' רואים כי רק בגלל שְׁהִיָּהוּדִים - שֶׁלֹּא זָכוּ לַעֲשׂוֹת אֶת קִרְבַּן הַפֶּסַח - צָעֲקוּ (במדבר ט, ז): 'למה נגרע' למה אֲנַחְנוּ שׁוֹנִים? 'לכלתי הקריב קרבן ה'' שֶׁאֲנַחְנוּ לא יכולים לְהִקְרִיב אֶת הַקִּרְבָּן?!' - נִתֵּן לָהֶם הַשֵּׁם יִתְבַּרַךְ אֶת 'פסח שני'; רק בגלל שֶׁהֵם בִּקְשׁוּ, הֵם לא עָזְבוּ אֶת הַרְצוֹן שֶׁלָּהֶם.

כְּשֶׁחֲזַקְתֶּם עִם הַרְצוֹן, לא עוזבים את הַרְצוֹן, קל וְחֹמֶר כְּשֶׁאֲמַרְתֶּם אֶת הַרְצוֹן לְהַשֵּׁם יִתְבַּרַךְ, אֲמַרְתֶּם: "רְבוּנוּ שֶׁל עוֹלָם לְמָה נִגְרַע, מָה אֲנִי שׁוֹנֵה? גַּם אֲנִי רוֹצֵה לִהְיוֹת צַדִּיק, גַּם אֲנִי רוֹצֵה לְזָכוֹת לְמָה שֶׁכָּל הַצַּדִּיקִים זָכוּ"; על ידי שֶׁמִּבְקָשִׁים וְרוֹצִים - זִוְכִים לְקַבֵּל 'פסח שני', נוֹתְנִים לָאָדָם כֹּל מַה שֶׁהוּא מִבְקָשׁ וְכֹל מַה שֶׁהוּא רוֹצֵה. כְּפִי שֶׁהַצַּדִּיק הַקְּדוֹשׁ רַבִּי נִתָּן זְכוּתוֹ גֵּן עֲלֵינוּ אֲמַר (לקוטי הלכות ברכות הפרות הלכה ה, אות טז), מִשֶּׁה רַבִּינוּ רָאָה אֶת הַרְצוֹן, אֶת רְצוֹנָם שֶׁל הַיְהוּדִים, שֶׁטָּעְנוּ 'למה נגרע', מָה אֲנַחְנוּ שׁוֹנִים? הוּא הִבִּין שֶׁעוֹמֵד לִהְיוֹת כָּאֵן מִשֶּׁהוּ, בְּוַדָּאֵי הוֹלְכִים לְמַלְא אֶת רְצוֹנָם, כִּי (שבת קד): "הָבֵא לְטָהָר", כְּשֶׁרוֹצִים לִהְיוֹת טוֹבִים, "מְסִיעִים אוֹתוֹ", עוֹזְרִים מִן הַשָּׁמַיִם; וְאֵכֵן כִּף אָמַר הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא שֶׁיִּתְּנוּ לָהֶם עוֹד הַנְּדָמָנוּת לַעֲשׂוֹת עֲכָשׁוּ אֶת הַפֶּסַח.

כִּף תַּעֲשֶׂה, תִּגִּיד לְהַשֵּׁם יִתְבַּרַךְ אֶת הַרְצוֹנוֹת שֶׁלָּךְ, תִּגִּיד לְהַשֵּׁם יִתְבַּרַךְ כְּמָה קָשִׁים הַנְּסִיווֹנוֹת וְעַד כְּמָה אֶתָּה רוֹצֵה לִהְיוֹת טוֹב, תְּשִׁיח אֶת לִבְךָ אֶל הַשֵּׁם יִתְבַּרַךְ, תִּגִּיד: "הַשֵּׁם אֲנִי רוֹצֵה לִהְיוֹת טוֹב"; אֵל תִּפְסִיק לְהִגִּיד: "אֲבָא אֲנִי רוֹצֵה לִהְיוֹת יְהוּדִי כְּשֶׁר, כֹּל כִּף קָשָׁה לִי,

דַּע לָךְ, 'פסח שני' מְלַמֵּד אוֹתָנוּ דְּבַר חָשׁוּב מְאֹד לַעֲבוֹדַת הַשֵּׁם, שֶׁאֲפִילוּ שֶׁלֹּא זָכוּ לְשָׁנוֹת נְעוּרִים טְהוּרוֹת, פְּגָמוּ, עָשׂוּ עֲבֻרוֹת, שִׁקְעוּ בַטְּמָאָה - עֲדִיין אֲפָשָׁר לְזָכוֹת לְתַקֵּן הַכֹּל וּלְהַכְנִס לְקַדְשָׁה, כְּמוֹ שֶׁהַיְהוּדִים שֶׁהָיוּ טְמֵאִים בְּשַׁעַת הַקִּרְבַּת קִרְבַּן פֶּסַח, הֵם הָיוּ סְגוּרִים מִחוּץ לַעַם יִשְׂרָאֵל - זָכוּ בַסּוּף לְ'פסח שני', כִּף גַּם יָכוֹל כֹּל יְהוּדִי לְהִגִּיעַ לְדַרְגָּה הַכִּי גְבוּהָה, אֲפָשָׁר לְתַקֵּן הַכֹּל, אֲפִילוּ שֶׁהִפְסִידוּ אֶת שָׁנוֹת הַנְּעוּרִים.

הַיִּצָּר הַרַע נִקְרָא מִלֶּךְ זֶקֶן וְכִסִּיל, הוּא נוֹשֵׂא אֶת הַתָּאֵר 'זֶקֶן', כִּי הוּא תְּמִיד מַעֲלָה בַפְּנֵי הָאָדָם אֶת הַמַּעֲשִׂים הַיִּשְׁנִים שֶׁלוֹ, הוּא רוֹצֵה לְשַׁבֵּר אֶת הָאָדָם, הוּא רוֹצֵה לְהַחֲלִישׁ אֶת דַּעְתּוֹ, הוּא אֲמַר לָאָדָם: 'עֲזֹב, אֶתָּה כְּבֹר לא תִּהְיֶה צַדִּיק, אֶתָּה טְמֵא, שָׁנוֹת נְעוּרֶיךָ מְלֵאוֹת בְּחַטָּאת נְעוּרִים, מְלַכְלָכוֹת בַּפְּגָם הַבְּרִית', אֲבָל כְּשִׁישׁ שֶׁכָּל לְהַקְשִׁיב לְקוֹל הַצַּדִּיק שֶׁמְלַמֵּד אוֹתָנוּ - 'פסח שני'; נִכּוֹן שֶׁהַפְּסֻדָּת אֶת שָׁנוֹת נְעוּרֶיךָ, נִכּוֹן שֶׁקְלַקְלַתָּ, אֲבָל אֶתָּה יָכוֹל עֲכָשׁוּ לְזָכוֹת לְתַקֵּן הַכֹּל, וְאִם תִּחְזֹר בְּתַשׁוּבָה, אֶתָּה תִּתְחַרֵּט עַל הַעֲבָר שֶׁלָּךְ וְתִקַּבֵּל עַל עֲצֻמָּךְ לִהְיוֹת טוֹב - הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא יְסַלַח לָךְ וְיִתֵּן לָךְ עוֹד הַנְּדָמָנוּת.

בְּמִקּוֹם לִהְיוֹת מְמוֹרָמְרִים שֶׁלֹּא יָכוֹל לְהִבִּיא אֶת קִרְבַּן הַפֶּסַח הָרֵאשׁוֹן, עֲדִיף לְהִתְפַּוֵּן לְ'פסח שני', צָרִיכִים לְדַעַת שֶׁמִּלְהַסְתַּפֵּל לְאַחֹר, מְלִישְׁבֵר שֶׁהִפְסִידוּ אֶת שָׁנוֹת הַנְּעוּרִים - לא יֵצֵא טוֹב; בְּוַדָּאֵי שֶׁצָּרִיכִים לְחַזֵּר בְּתַשׁוּבָה עַל זֶה וּלְכַפּוֹת בְּכֹל יוֹם לְהַשֵּׁם יִתְבַּרַךְ: "רְבוּנוּ שֶׁל עוֹלָם תְּסַלַח לִי עַל כָּל חַטָּאת נְעוּרַי" אֲבָל כֹּל הַיּוֹם צָרִיכִים לִהְיוֹת בְּשִׁמְחָה וּלְחַכּוֹת מְתִי כְּבֹר מִגִּיעַ 'פסח שני', וְכִשְׁמִגִּיעַ הַזְּמַן לְהִתְפַּלֵּל וּלְלַמּוֹד אֲסוּר לְחַשֵּׁב עַל הַעֲבָר, אִז צָרִיכִים לְשַׁכַּח הַכֹּל. כְּפִי שֶׁרַבְּנוּ אָמַר (שיחות ה"ז, סימן כו): "אֲצַל הָעוֹלָם הַשְׂכָּחָה הִיא חֶסֶד גְּדוֹל בְּעִינֵיהֶם. אֲבָל בְּעִינֵי יֵשׁ בְּהַשְׂכָּחָה מַעֲלָה גְּדוֹלָה", אֲנָשִׁים מְתַלַּוְּנִים שֶׁאֵין לָהֶם זְכוּרֹת טוֹב וְהֵם שׁוֹכְחִים מַה

פתוחה לקבל שבים", עוד אומרים חכמינו זכרונם לברכה (וימא פ"א): "גדולה תשובה, שבשכיל יחיד שעשה תשובה, מוחלין לכל העולם כולו", על כן תחזור בתשובה מרגע זה, תגיד להשם: תתברך: "אני כבר אהיה טוב, יותר לא אעשה שטיות"; כך הקדוש ברוך הוא יסלח לך.

"גיוואלד! אין שום יאוש בעולם כלל"

רבנו ז"ל אומר (לקוטי מוה"ר"ן חלק ב, סימן עח): "אין יאוש", ונאפילו שנפלו בדברים הכי גרועים, נפלו בפגם הברית רחמנא לצלן - צריכים לדעת שגם משם אפשר לחזור אל השם ותתברך, גם משם אפשר להתרומם, וכל המחשבות האלו שמשתוללות: 'מה? וכי אני עוד יכול לחזור בתשובה? אני עוד יכול להיות צדיק? הרי עשיתי עברות נוראות?!' צריכים לזכור את הקול שהצדיק צועק, הקול של רבנו ז"ל שצעק בכל הכח (ש"ס): "גיוואלד! אין שום יאוש בעולם כלל, קיין יאוש איז גארנישט פארהאן!"

זה הלמוד של 'פסח שני', רואים בחוש שאין יאוש, כי במבט שטחי הסברה הנכונה היא להגיד 'מי שהוא טמא הפסיד, לא שיף בשבילם להביא את קרבן הפסח, אם טמאים אז טמאים, זה לא שיף', אבל התורה מלמדת אותנו 'אין שום יאוש בעולם כלל', ונאפילו מי שהוא טמא - גם יכול לזכות לכל הקדשות; אם הוא לא ירפה, הוא לא יתאוש, הוא יקח את העצות של הצדיקים שמלמדים אותנו שפילו מי שנראה שהוא לא יכול לזכות להיות צדיק, אם הוא יתפלל וילמד ולא יעזוב את הרצונות הטובים שלו - גם הוא יזכה להיות צדיק.

אם אתה רוצה לתקן את העברה הנוראה, קח את התקון מרבנו ז"ל, לומר את עשרת מזמורי התהלים, את התקון הכללי [מזמור טז, לב, מא, מב, נט, עז, צ, קה, קלז, קנ], ולזכות אל השם ותתברך ולבקש ממנו: "רבנו של עולם תקבל את התשובה שלי, תקבל את לפי הנשברה, אני לא רוצה לעשות דברים רעים, אני רוצה להיות טוב, יש לי נסיונות בוערים, לא יכולתי להתגבר, אבל השם אני מתחרט, אני כבר אהיה טוב, אני לא אפגם יותר"; אתה לא יכול לתאר לעצמך איזה רעש נעשה בשמים מהמלים האלו, זה הרי ממש המלים שהתורה אומרת, שהיהודים טענו אל משה רבנו (במדבר ט, ז): "למה נגרע", מה אנחנו שונים, "לכלתי הקרב את קרבן ה'" שלא הולך לנו בעבודת השם, אנחנו נופלים בטמאה?! והמלים האלו עשו כזה רעש שנתנו להם 'פסח שני', וכך זה עד היום הזה, כשיהודי מגיע ומשיח את לבו השבור אל השם ותתברך,

כמה שאני מנסה אני נופל בחזרה"; כי כל מילה שמבקשים מהשם ותתברך וכך גם כל רצון שרוצים להיות טובים - מאד חשובים אצל השם ותתברך, וזה לא הולך לאבוד. כפי שהזוהר הקדוש אומר (תרומה ק"ג), ששום דבר טוב לא הולך לאבוד מהשם ותתברך; כלומר אפילו שרואים שעדיין רחוקים מהקדשה ומתגעגעים ומקוים להיות טובים - זה מאד חשוב, וכל הרצונות הטובים האלו מתאספים, וכך גם כל התפלות נאספות, עד שזוכים להגיע לכל הדרגות.

אף פעם לא מאוחר

אנחנו לומדים מ'פסח שני' שאצל היהודי אף פעם לא מאוחר, תמיד אפשר להתחיל לעבוד את השם, כל זמן שחיים אפשר לחזור בתשובה, אפשר לתקן הכל; כפי שהצדיק הגדול רבי ישראל מסלנט זכותו יגן עלינו אמר. פעם הוא נכנס קצת מאחר בליילה לסנדלר ושאל אותו אם הוא עדיין מקבל כל כך מאוחר לתקן את נעליו, אמר הסנדלר: "רבי, כל זמן שהגיר דולק, עוד אפשר לתקן"; הצדיק מאד נתעורר מהמלים האלו והוא היה חוזר על זה בדרשות שלו, הוא היה אומר: "רבותי כל זמן שהגיר דולק, הפונה ל'גר ה' נשמת אדם' עדיין חיים - עוד אפשר לתקן הכל"; וזה בעצם הלמוד של 'פסח שני', שאפילו שאדם רואה שהוא טמא לנפש, הוא הפסיד את קרבן הפסח - עדיין אפשר לזכות לעשות את 'פסח שני'.

לכן אל תשיר יותר את הנגוז: 'כבר מאוחר, כבר הפסדתי הכל, ורק אם ארד עוד הפעם בגלגול אולי אז אעבוד את השם, אבל בגלגול הזה כבר מאוחר'; זה לא נכון, אצל יהודי אף פעם לא מאוחר; תמיד אפשר לתקן, תמיד אפשר להתחיל הן בגשמיות והן ברוחניות.

תאמין שאתה יכול לתקן

כשאנחנו לומדים את הפרשה של 'פסח שני' אנחנו רואים את הלמוד שרבנו אומר (לקוטי מוה"ר"ן חלק ב, סימן קיב): "אם אתה מאמין שיכולין לקלקל, תאמין שיכולין לתקן", אותה התורה שאומרת שאסור לעשות רע אומרת לנו מה לעשות אם לצערנו פן נכשלנו, התורה נותנת לנו את מצות התשובה, וכשיהודי חוזר בתשובה, הוא מתודה להשם ותתברך, הוא אומר להשם ותתברך שהוא כבר הולך להתנהג כראוי - אומרים לנו חכמינו זכרונם לברכה (תורת כהנים, בחוקותי) - אומר הקדוש ברוך הוא: "מיד שהם מתודים על עו נותיקם, מיד אני חוזר ומרחם עליהם".

אי אפשר לתאר את הרחמנות של השם ותתברך, חכמינו זכרונם לברכה אומרים (דברים ו, ב, יב): "ידו של הקדוש ברוך הוא לעולם

חַכְמֵינוּ זְכוּרֵנוּם לְבָרְכָה אוֹמְרִים (קִידוּשֵׁין ל:), הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא אוֹמֵר: "בְּנִי, בְּרֵאתִי יֵצֵר הָרַע וּבְרֵאתִי לוֹ תוֹרָה תְּבַלֵּן, אִם אַתָּם עוֹסְקִים בַּתּוֹרָה אֵין אַתָּם נִמְסְרִים בְּיָדוֹ", הַתּוֹרָה שׁוֹמֵרֵת אֶת הָאָדָם שֶׁיִּכּוֹל לְהִנְצִל מִהִנְסִיוֹנוֹת.

אָחִי אֶהוּבִי, חֲבֵרֵי חֲמֵדֵת לְבָבִי, רַק הַתּוֹרָה עוֹשֶׂה אוֹר, רַק כְּשֶׁלּוֹמְדִים תּוֹרָה מְרַגְּשִׁים טוֹב, מְרַגְּשִׁים מְרַצִּים. כְּפִי שֶׁחַכְמֵינוּ זְכוּרֵנוּם לְבָרְכָה אוֹמְרִים (סְנֵהֲדִין כד), עַל הַפְּסוּק (אִיכָה ג, ו): "בְּמַחְשָׁפִים הוֹשִׁיבֵנִי כְּמַתִּי עוֹלָם", אָמַר רַבִּי יִרְמְיָה זֶה תִּלְמוּדָהּ שֶׁל בְּבַל", מוֹהֲרָא שׁ מְפָרֵשׁ, כְּשֶׁמִּישֶׁהוּ מִתְלוֹנֵן, הוּא בּוֹכֵה בְּמַחְשָׁפִים הוֹשִׁיבֵנִי, כְּמַתִּי עוֹלָם, אָנִי יוֹשֵׁב בַּחֲשָׁף, אָנִי כְּמוֹ אָדָם מֵת מִהַצָּרוֹת, הַמְרִירוֹת, הַהֲשֻׁלְכוֹת וְהַנְּפִילוֹת; אוֹמְרִים לוֹ, יֵשׁ לָךְ עֵצָה לְצֵאת מִזֶּה, יֵשׁ עֵצָה לְהַפְסִיק לְהִיוֹת אָדָם מֵת, זֶה תִּלְמוּדָהּ שֶׁל בְּבַל, קַח גְּמָרָא, תַּתְחִיל לְלַמּוֹד, יוֹאֵר לָךְ, אַתָּה תַּהַפֵּךְ לְאָדָם חַי.

עֲכָשׁוּ כְּשֶׁאֲנַחְנוּ רוֹאִים שֶׁהִיְהוּדִים שֶׁבִקְשׁוּ 'פְּסַח שְׁנִי' זְכוּ לְזֶה, תִּדְעַ לָךְ שְׂאֵם אַתָּה תִּלְמַד אֶת הַתּוֹרָה הַקְדוּשָׁה - גַּם אַתָּה תִּזְכֶּה לְצֵאת מִכָּל הַצָּרוֹת, וְאֶפִּילוֹ שֶׁאַתָּה עֲדִיין לֹא יוֹדַע לְלַמּוֹד, אֵין לָךְ הִבְנָה וְאֵין לָךְ טַעַם - תֹּאמֵר אֶת הַמַּלִּים שֶׁל הַתּוֹרָה. קַח גְּמָרָא וְתֹאמַר דָּף גְּמָרָא אַחֲרֵי דָף גְּמָרָא, עַד שֶׁתִּסְיֵם פֶּרֶק, וְכָךְ תִּמְשִׁיף לְעִשׂוֹת, תִּמְשִׁיף לְפָרֵק הַשְּׁנִי עַד שֶׁאַתָּה מְסִיִּים מִסְכָּתָא, וְאִז תִּמְשִׁיף לְמִסְכָּתָא הַבָּאָה. זֶה יוֹצִיא אוֹתָךְ מִכָּל הַחֲשָׁכוֹיוֹת, יוֹאֵר לָךְ, וּבִסוּף אַתָּה תִּקְבַּל הִבְנָה, אַתָּה תִּקְבַּל רַגְשׁ וְטַעַם לַתּוֹרָה הַקְדוּשָׁה.

תְּשִׁיחַ אֶת לִבְךָ אֶל הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ

לְדַבֵּר וּלְשׁוֹחַח עִם הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ בְּשִׁפְהַ הָאִישִׁית, לְבַקֵּשׁ עַל כָּל מַה שֶׁצָּרִיכִים - זוֹ מַצּוֹת עֲשֵׂה דְאוֹרֵייתָא. הַרְמַב"ם אוֹמֵר (פֶּרֶק א מֵהַלְכוֹת תְּפִלָּה, הַלְכָה א-ב), שֶׁלְהִתְפַּלֵּל אֶל הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ זוֹ מַצּוֹת עֲשֵׂה מִהַתּוֹרָה, כָּל דְּבַר שֶׁצָּרִיכִים שֶׁיִּבְקְשׁוּ מִהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, אֶפְשָׁר לְבַקֵּשׁ מִהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ בְּכָל שִׁפְהַ שְׂרָגִילִים לְדַבֵּר בָּהּ, הַמַּצּוֹה הִיא לְדַבֵּר בְּכָל יוֹם וְיוֹם, אֵין לְזֶה זְמַן קָבוּעַ בַּיּוֹם, וְלִכֵּן גַּם נָשִׁים וְעַבְדִּים מְחִיבִים לְהִתְפַּלֵּל; רַק מְאוּחָר יוֹתֵר כְּשֶׁאֲנִישִׁי כְּנִסַּת הַגְּדוּלָה רָאוּ שֶׁתְּבוֹא גְלוֹת קָשָׁה וְאַרְכָּה וְיִשְׁכַּחוּ לְגַמְרֵי מִהַתְּפִלָּה הֵם יִסְדּוּ בְרוּחַ הַקְדוּשׁ אֶת שְׁלוֹשׁ הַתְּפִלוֹת שֶׁל שַׁחֲרִית מִנְחָה וְעֶרְבִית, שֶׁכָּל יְהוּדֵי חַיִּיב לְהִתְפַּלֵּל אֶת שְׁלוֹשׁ הַתְּפִלוֹת בְּנִסְחַ הַזֶּה; וְזֶה לֹא בָּא לְמַעַט מִלְּבַקֵּשׁ מִהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ הַשִּׁפְהַ הָאִישִׁית.

לִכֵּן אָחִי אֶהוּבִי, חֲבֵרֵי חֲמֵדֵת לְבָבִי, תִּקְבַּע לָךְ זְמַן קָבוּעַ לְלִבְתָּ כְּכָל יוֹם לְמָקוֹם שֶׁקָּטַט שְׂאִין שֵׁם אֶף אַחֵה, שֵׁם תְּשִׁיחַ אֶת לִבְךָ אֶל הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ. תְּבַקֵּשׁ מִמֶּנּוּ שֶׁיִּקְרַב אוֹתָךְ אֵלָיו, תְּבַקֵּשׁ מִמֶּנּוּ שֶׁתִּזְכֶּה

הוּא טוֹעֵן: "רְבוּנוֹ שֶׁל עוֹלָם, לְמָה נִגְרַע, לְמָה אָנִי שׁוֹנֶה? גַּם אָנִי רוֹצֵה לְהִיוֹת יְהוּדֵי כְּשֶׁר, גַּם אָנִי רוֹצֵה לְהִיוֹת קְדוּשׁ" - הוּא מוֹרִיד מִעֲצָמוֹ אֶת כָּל הַקְּטוּרָגִים וּפּוֹתְחִים לוֹ אֶת שַׁעֲרֵי הַקְדוּשָׁה.

שַׁחֲרִית מִנְחָה מְעָרִיב

הַדְּבַר הַכִּי חָשׁוּב שֶׁאַתָּה צָרִיךְ לְהִתְמַקְדּ בּוֹ - זֶה לְהִתְפַּלֵּל אֶת שְׁלוֹשׁ הַתְּפִלוֹת בְּכָל יוֹם, וְלְהַקְפִּיד לְהִתְפַּלֵּל דְּיוֹקָא בְּמַגְנָן. חַכְמֵינוּ זְכוּרֵנוּם לְבָרְכָה אוֹמְרִים (תְּעִינֵת ח), כְּשֶׁמִּתְפַּלְּלִים בְּמַגְנָן עוֹלוֹת הַתְּפִלוֹת, אֶפִּילוֹ שֶׁהָאָדָם הוּא לֹא רָאוּי, וְכִשְׁמִתְפַּלְּלִים בִּיחִידוֹת אֲנִי בּוֹדְקִים הֵיטֵב אֶת הָאָדָם מִיְהוּ, אִם הוּא רָאוּי שֶׁהַתְּפִלוֹת שֶׁלוֹ יִתְקַבְּלוּ; עוֹד אוֹמְרִים חַכְמֵנוּ הַקְדוּשִׁים (בְּרַכוֹת ז:), מַתִּי הוּא עַת רְצוֹן? "בְּשִׁעָה שֶׁהַצְּבוּר מִתְפַּלְּלִין", אִז תִּקְפִּיד לְהִתְפַּלֵּל בְּמַגְנָן.

אֵל תִּזְלַזַּל בְּזֶה כִּי זֶה מַה שֶׁמְחַזֵּיק אֶת הַיְהוּדֵי שְׁלֹא יִדְרָה. רְבִנּוּ אוֹמֵר (לְקוּטֵי מוֹהַר"ן חֶלֶק ב, סִימָן ח), מִנְחָה יִשְׂרָאֵל זֶה שַׁחֲרִית מִנְחָה מְעָרִיב, שְׁלוֹשׁ הַתְּפִלוֹת מְחַזֵּיקוֹת אֶת הָאָדָם שֶׁיִּשְׂאֵר בְּקִדְשָׁה וְלֹא יְפוּל אֲצֵל הַקְּלִיפוֹת; בְּזְמַן הָרֵאוּשׁוֹן שֶׁאֶפְשָׁר לְהִתְפַּלֵּל - צָרִיכִים לְהִתְפַּלֵּל (שִׁחּוֹת הַר"ן, סִימָן לא), כְּשֶׁקָּמִים בְּבִקְרָה - הַדְּבַר הָרֵאוּשׁוֹן זֶה שַׁחֲרִית, וְאַחֲרֵי הַצְּהָרִים - בְּרַגְעַ שֶׁאֶפְשָׁר לְהִתְפַּלֵּל מִנְחָה - צָרִיכִים לְלַכֵּת לְהִתְפַּלֵּל, וְאִם דוֹחִים אֶת זֶה עֲלוּלִים חֲלִילָה לְהַפְסִיד תְּפִילָּה שֶׁזֶה מַעֲוָת לֹא יוּכַל לְתַקֵּן (בְּרַכוֹת כו:), שְׁלַחן עֲרוּךְ אוֹרַח חַיִּים סִימָן קח, סֵעִיף ז).

אֲנָשִׁים חוֹשְׁבִים שֶׁכְּדֵי לְהִיוֹת יְהוּדֵי מְרוֹמֵם צָרִיכִים לְעִשׂוֹת דְּבָרִים מְרוֹמְמִים, מְחַפְּשִׁים עֲבוֹדוֹת שֶׁל מְלָאכִים, מְחַפְּשִׁים מִשְׁהוֹ שׁוֹנֶה, לֹא יוֹדְעִים שֶׁכְּדֵי לְהִיוֹת יְהוּדֵי כְּשֶׁר זֶה רַק עַל יְדֵי הַדְּבָרִים שֶׁנִּרְאִים בְּעֵינֵינוּ כְּדְּבָרִים פְּשׁוּטִים, לְהִיוֹת יְהוּדֵי כְּשֶׁר זֶה עַל יְדֵי שֶׁמִּתְפַּלְּלִים אֶת שְׁלוֹשׁ הַתְּפִלוֹת בְּמַגְנָן, מִתּוֹךְ סִידוּר, בְּנַעֲיִמוֹת, לְבַקֵּשׁ מִהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ כָּל מַה שֶׁצָּרִיכִים וְלְהוֹדוֹת לוֹ עַל כָּל הַחֲסָדִים שֶׁהוּא עוֹשֶׂה, זוֹ הַדְּרָגָה הַכִּי גְבוּהָה. הַבַּעַל שֵׁם טוֹב הַקְדוּשׁ זְכוּתוֹ יִגַּן עֲלֵינוּ אָמַר: "כְּשֶׁזֶה מְגִיעַ לְתַפְּלָה אָנִי מְנִיחַ בְּצַד אֶת כָּל הַכְּנֻגוֹת הַגְּבוּהוֹת, אָנִי מִתְפַּלֵּל כְּמוֹ יְלֵד קָטָן בְּתִלְמוּד תּוֹרָה בְּתַמִּימוֹת וּפְשִׁיטוֹת, כִּי זֶה גְבוּהָה מִהַכָּל".

תִּלְמוּד תּוֹרָה בְּכָל יוֹם

תִּרְאֶה לְלַמּוֹד בְּכָל יוֹם אֶת הַשִּׁיעוּרִים שֶׁלָּךְ וְתִקְבַּע לָךְ שִׁיעוּר בְּלִימוּד גְּמָרָא, לִימוּד גְּמָרָא מְדַבֵּיק אֶת הָאָדָם אֶל הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, תִּקְבַּע לָךְ לְלַמּוֹד בְּכָל יוֹם דָּף גְּמָרָא, וְגַם אִם אַתָּה לֹא מְבִין אֶת הַלְמוּד - תִּמְשִׁיף לְלַמּוֹד; תִּלְמַד בְּלִי הִבְנָה, תֹּאמֵר אֶת הַמַּלִּים שֶׁל הַגְּמָרָא; כִּי כְּשֶׁלּוֹמְדִים, אֶפִּילוֹ בְּלִי הִבְנָה - נִצּוּלִים מִהַיֵּצֵר הָרַע.

”רבוננו של עולם אני רוצה להיות טוב, גם אני רוצה להיות צדיק, גם אני רוצה ללמוד ולהתפלל”; ואפילו שהוא עדיין מלא בכביעות, או אפילו בכחינת רשע, אם הוא יחפש את עוד מעט ואין רשע, נקודה שאין בה רע, איזה דבר טוב שיש לו, או דבר טוב מפעם - זה כל כך יחזק אותו, והתבוננת על מקומו ואיננו, הוא יתפן להיות אדם חדש.

ללכת אל צדיקים

היהודים שהיו טמאים ולא זכו שהם יוכלו להשתתף עם כל היהודים ולהביא את קרבן הפסח, הם היו מפרדים, מסגרים. תאר לעצמך את השמחה שהיתה אצל כל עם ישראל, כל היהודים מגיעים למשכן, כולם שרים את ההלל, כולם נדבקים אל השם יתברך בדבקות הכי גדולה, ומצד השני יושבים כמה יהודים שלא יכולים להשתתף, ואיך הם זכו שהם קבלו פסח שני? רק כי הם הלכו אל הצדיק, הם הלכו אל משה רבנו ודברו בפתיחות, הם עשו וידוי דברים (במדבר ט, ו): ”אנחנו טמאים”, לא היה קל לספר למשה רבנו מה שעובר עליהם, ובכל זאת הם שמו הפל בצד ודברו דבורים פתוחים, הם בקשו ממשה רבנו צדיק הדור שיעזר להם, והם זכו לפסח שני.

כך בכל דור ודור נמצא משה רבנו, ”אתפשטותא דמשה בכל דרא ודרא” (תיקוני זוהר תיקון סט, בף קידה), ועוד אומרים חכמינו הקדושים (בראשית רבה נו, ז): ”אין דור שאין בו כמשה”, וכמו כל הצדיקים, עיין שם; יש רבנים, מורי הוראה, יהודים יראי שמים - שמשפיעים לדור אמונה וקדושה, וכשיודעים שאני טמא לנפש, חטאו, טמאו את עצמם השם ישמרנו, שלא לדבר כשטמאו אחרים רחמנא לצלן, או וכו' וכו' - צריכים ללכת אליהם, לקחת חיזוק, עצות והדרכה, איך להמשיך בתיים, איך להסתדר, לכו לא יכולים, לכו עלולים לטבע, כפי שהצדיק הקדוש רבי אלימלך מליזענסק אומר על הפסוק (תהלים צה, א): ”והם, לא ידעו דרכי”, 'והם' מלשבת ב'היים' (בבית) - 'לא ידעו דרכי', אי אפשר לדעת איך ללכת ואיך לנהג, חייבים ללכת אל הצדיקים, לחפש אותם ולבקש שהם יראו לנו דרך איך לתקן הכל.

לתקן כל מה שאתה צריך לתקן, תבקש ממנו שימייך ושנותיקך לא יעברו עם שטיות, שתזכה לעבוד אותו באמת, כי דע לך שהענין של התבודדות - זה המפתח להיות צדיק גדול, כל הצדיקים עסקו בעבודה הקדושה הזו, ורבנו אמר (לקוטי מוהר"ן חלק ב, סימן ק): ”מקטן ועד גדול אי אפשר להיות איש כשר באמת, כי אם על ידי התבודדות”.

אכן עכשו כשאנו רואים את הרחמנות של השם יתברך, שבפסח שני יש גם חמץ וגם מצה, כלומר שאפילו שהאדם עדיין לא מזקף, הוא עוד מלא בחמץ, מערב טוב ורע וכו' - עדיין נותנים לו הזדמנות להביא קרבן להשם יתברך, ויש לו עוד תקנה לתקן הכל; גם אתה שיש לך עוד חמץ וכו' - תדחף לקדושה, תעשה את העצה של הצדיקים, התבודדות ותפלה, עד שתזכה שיתנו לך פסח שני, אתה תהיה צדיק.

רבי מאיר בעל הנס

יש קבלה בעם ישראל שבפסח שני חל ההלוא של התנא הקדוש רבי מאיר בעל הנס, חכמינו זכרונם לברכה אומרים (יבמות 80א): ”רבי מאיר חיש למיעוטא”, זה הרי ממש הענין של פסח שני, שאפילו שמלאים ברע שיחפשו בתוכנו משהו טוב, עד שיהפכו להיות טובים לגמרי; זה השיטה של רבי מאיר בעל הנס, שתמיד חשש למיעוטא.

רבנו ז"ל אומר (לקוטי מוהר"ן חלק א, סימן רפב), שמכרחים לחפש בעצמנו דברים טובים, ואפילו ששבורים בהגן, רואים שאני האדם הכי גרוע, רואים שאני מלא ברע, בודאי יש משהו טוב שעשיתי, ואפילו שהדבר הטוב הוא לא מעכשו, הוא מזמן - צריכים לחשב על הדבר הטוב שעשו ולהחיות את נפשו בזה, זה יגרום שהאדם יתפן להיות טוב לגמרי, וזה הפרוש בפסוק (תהלים לו, א): ”ועוד מעט ואין רשע והתבוננת על מקומו ואיננו”, כשאדם מחפש בתוכו עוד מעט קצת טוב, ואין רשע, שבקצת הזה הוא לא רשע, אזי והתבוננת על מקומו ואיננו, הוא פתאום יראה שהוא אדם חדש, ואיננו הוא כבר לא האדם מפעם.

פלא איך זה עובד, ברגע שמוצאים דברים טובים בתוכנו או באחרים - אפשר להתהפך לגמרי ואפשר גם להפך לגמרי את השני, על ידי שחושבים טוב על השני, ועל ידי שמחפשים את הטוב בשני; זה שיטת רבי מאיר בעל הנס, שאומר שהולכים אחרי מיעוטא, וזה אותו ענין של פסח שני; שאפילו שהאדם הוא טמא לנפש, אם הוא רוצה להיות טוב, הוא מגיע ומתחנן ברחמים: